

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Haber-Yorum

Banka Faizlerinin Tamamı Riba Olup Saray Mollalarının Fetvaları Onu Mübah Kılmaz!

Haber:

Sada el-Balad kanalı, 03/09/2021 Cuma güne kendi internet sitesinde, Cumhuriyet müftüsü Şevki Allem'in, Mısır bankalarının vakıası ve ulusal ekonomideki rolleri ile bunların daha önceki faizli işlem çerçevesinden farklılık göstermelerinin doğası açısından incelemede bulunduğu şeklindeki sözünü aktardı. Müftü, Sada el-Balad kanalında yayınlanan Nazra programı ile yaptığı röportajda şöyle bir eklemede bulundu, Dâru'l İftâ'nın bankalara yönelik incelemesinin ardından meselenin farklı olduğunu ve buradaki banka çalışmasının faiz meselesinden farklı temelleri olduğunu gördüm. Müftü, bankalarla işlem yapmanın mevduat sahibi adına yatırım işlemleri olduğunun kanıtlandığını vurguladı.

Yorum:

Faizin haram olduğu hususunda Müslümanlar ihtilaf etmemiştir. Zira onun haram olduğuna dair kesin şeri deliller vardır. Bunlardan biri Bakara suresinde geçen Subhanehu ve Teala'nın şu kavlidir: **الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلَ الرِّبَا** **“Faiz yiyenler, ancak şeytanın çarptığı kimsenin kalktığı gibi kalkarlar. Bu, onların alışveriş de faiz gibidir demelerinden dolaydır. Oysa Allah alışverişini helal, faizi haram kılmıştır.”** [Bakara-275] Ve Subhanehu'nun şu kavlidir: **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا الرِّبَا أَضْعَافًا مُضَاعَفَةً ۖ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ** **“Ey iman edenler! Kat kat arttırılmış olarak faiz yemeyin. Allah'tan sakının ki kurtuluşa eresiniz.”** [Â-i İmaran-130] Dolayısıyla faiz, şeri olarak haram olup Müslümanlardan hiçbiri onun haram olduğu noktasında ihtilaf etmemiştir. Ancak bugün Müslümanların arasında, Mısır müftüsünün konuşmasında bankalarla işlem yapmanın mevduat sahibi adına yatırım işlemleri olduğunu iddia ettiği gibi şeri olmayan gerekçelerle faizli işlemleri mubah sayan kimselerin olduğunu görmekteyiz! Faizin belirgin vasfı, bankanın insanların emeğini sömürerek hiçbir emek harcamaksızın elde ettiği faydadır. Çünkü kendisinden faiz alınan malın kârı garantilidir ve zarar riski yoktur. Bu ise “ödeme, menfaat karşılığındadır” kaidesine aykırıdır. Bundan dolayı şirket, mudarabada ve musakat (sulama ortaklığı) yoluyla şartlarına göre mal edinmek caizdir. Çünkü söz konusu işlerden toplum istifade ettiği gibi bir başkasının emeğinin sömürülmesi de söz konusu değildir. Hem iş sahiplerinin hem de başkalarının faydalanmalarına vesile olan bu işlerde kâr edilebileceği gibi zarar da söz konusudur. Bu ise faizden farklıdır. Ayrıca faiz, nâs ile haram kılınmış olup bu nâs bir illetle illetlendirilmez.

Mısır ve diğer yerlerdeki banka işlemlerinin vakıasında, daha sonrası daha öncekinden farklı değildir. Bunların tamamı faiz işlemleri olup bu hususta ikisi birbirinden farklı değildir. Hatta sözde İslami bankaların, bir kişiden diğer kişiye ve bir ülkeden diğer ülkeye para transferini kolaylaştıran havaleler dışındaki tüm işlemleri, her ne kadar bunları meşrulaştıran isimlerle isimlendirseler de faiz dairesinin dışına çıkmaz! Hatta bankaya emanet edilen faizsiz cari hesaplar bile, bankanın cari hesapları faizde kullanacağı zannı galibine göre bu emanetin “cari hesabın” bankaya konulması caiz değildir. Bankaların, yatırım sürecinde mevduat sahibi adına işlem yaptığını söylemek de bunları mubah kılmaz. Zira bankaların, haram bir fiilde mevduat sahipleri adına işlem yapması caiz değildir. Bankalar ve mevduat sahipleri arasındaki akitlerin vakıasında olduğu gibi bunlar, parayı tasarruf etmedeki akitler veya vekalet değil, bilakis belirli bir faizi olan mevduat akitleridir. Lügat ve ıstılah olarak faydadan kast edilen, miras ve hediye gibi parası olmayan bir kişinin elde ettiği ve kazandığı şeylerdir. Bankacılık ıstılahında ise, paranın kullanılması karşılığında ödenen bedeldir. Dolayısıyla kârın başlangıçtan beri emtia fiyatı üzerindeki bir artış olması ile ticaret niyetiyle olması açısından bununla kâr arasında fark vardır. Bu yüzden ticaret niyetiyle olmayan artı bir meblağ, faiz kabilindedir. **Fayda lafzı, şeriatta faiz lafzı üzerine intibak eder; zira her ikisi de kredideki şartlı artışta ortaklılar.** Ekonomistler nezdinde fayda, bankanın ya da

tasarruf fonunun mevduat üzerinden ödediği fazlalık veya bankanın kredi karşılığında almış olduğu fazlalık olarak tanımlanır. Ayrıca bankaların, kendilerine yatırılan paralardan veya onlara verdiği kredi karşılığında aldığı oran olarak tanımlanır.

Banka faydaları olarak adlandırılan şey, bizzat faizdir. Zira ister bu mevduatlar talebi şeklinde olsun, ister cari hesap, vadeli mevduat, ihbarlı mevduat ve benzeri şekilde adlandırılmış olsun herhangi bir kredi üzerindeki şartlı artışın haram olduğu üzerinde icma olduğu nakledilmiştir. Bunların bizzat faiz oluşuna gelince; çünkü müşteri, belli bir artışla geri vermek veya almak şartıyla bankaya para yatırır veya bankadan belirli bir miktar para alır. Ayrıca faizin bu türüne sarf (parayı parayla mübadele) de girmektedir. Aynen aynı mecliste teslim almaksızın belli bir miktar fazlasıyla geri vermek şartıyla para satın alan kimsenin durumunda olduğu gibi. Nitekim Nebi Sallallahu Aleyhi ve Sellem, alışverişte Self'ten (aynı mecliste teslim almaksızın belli bir miktar fazlasıyla geri vermek şartıyla para satın alan kimse) nehyetmiştir. Zira Sallallahu Aleyhi ve Sellem şöyle buyurmuştur:

“Hem self hem alışveriş helal olmaz. Bir satışta iki şart olmaz. Zimmette olmayanın kârı yoktur. Yanında bulunmayan malın satışı yoktur.”

Faizi yasallaştırmaya yönelik umutsuz girişimlerin gerçek amacı, bankaların yaptığı faizli işlemleri reddeden kişilerin birikimlerini ele geçirmektir. İnsanları aldatmak için farklı bir şekilde adlandırılması, onu mubah yapmayacağı gibi ondan faydalanmayı da meşru yapmayacaktır. Bilakis Allah ve Rasulü'ne savaş açanlar kategorisine girerler: **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِن تُبْتُمْ فَلَكُمْ رُءُوسُ أَمْوَالِكُمْ لَا تَظْلُمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ** **“Ey iman edenler! Allah'tan korkun. Eğer gerçekten inanıyorsanız mevcut faiz alacaklarınızı terk edin. Şayet (faiz hakkında söylenenleri) yapmazsanız, Allah ve Rasulü tarafından (faizcilere karşı) açılan savaştan haberiniz olsun. Eğer tövbe edip vazgeçerseniz, sermayeniz sizindir; ne haksızlık etmiş ne de haksızlığa uğramış olursunuz.”** [Bakara-278-279]

İnsanların bilmesi gereken gerçek şu ki, ülkemizin bu bankalara, yatırımlarına ve getirilerine ihtiyacı yoktur. Bilakis faizin her türüsünü kaldırmayı ve kaynaklarını kökünden kurutmayı garanti eden İslam'ın hükümlerinin uygulanmasına ihtiyacı vardır. Bu nedenle mevcut ekonomik sistemi tümüyle değiştirmek ve onun yerine, -kapsamlı ve inkılabi olarak- Nübüvvet Minhacı üzere Raşidi Hilafet Devleti'ndeki İslami Ekonomik Sistemi koymak gerekir. Zira bu sistem kaldırılır ve İslam uygulanırsa, İslam'ın tatbik edildiği toplumun faize ihtiyacı olmadığı insanlar için açığa çıkacaktır. Çünkü kişi, ya geçim için ya da ziraat için borçlanmaya ihtiyaç duyacaktır. Birinci ihtiyaca gelince; İslam, tebasındaki her bir ferdin geçimini karşılamayı garanti altına alacaktır. İkinci ihtiyaca gelince: İslam, ihtiyaç sahiplerine faizsiz borç verecektir. Nitekim İbni Hıbban ve İbni Mâce İbn-u Mesud'dan Rasul Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in şöyle dediğini tahriç etmiştir: **“Bir Müslüman, diğer bir Müslümana iki kez borç verecek olursa, mutlaka bir defa sadaka vermiş gibi olur.”** Bu nedenle ümmetin gerçek ihtiyacı, bankalar ve onun işlemlerini haklı çıkaran fetvalar değildir. Bilakis ümmetin, hak ve adil bir devlet olan Nübüvvet Minhacı üzere Raşidi Hilafet Devleti'nde inkılabi ve kapsamlı bir şekilde İslam'ı tatbik edecek olan bir devlete ihtiyacı vardır. Allah'tan onu çabuklaştırmasını ve bizleri onun askeri ve şahitleri kılmasını temenni ediyoruz.

“Ey iman edenler! Size hayat verecek şeylere sizi çağırıldığı zaman, Allah'ın ve Rasulü'nün çağrısına uyun.” [Enfal-24]

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan

Said Fazıl